

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/6/2024
Identifikačné číslo spisu:	2508899713
Dátum vydania rozhodnutia:	14.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2508899713.27

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Šikutu, PhD. a členov senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a Mgr. Renáty Gavalcovej v spore žalobcu Mesto Piešťany, Piešťany, Nám. SNP 3, IČO: 00612031, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mojžiš a partneri, s.r.o., Bratislava, Sasinkova 10, IČO: 35892994, proti žalovaným 1/ C.. H. R., D., L. XXXX/X, 2/ G. R., D., A. XXXX/X, 3/ G.. K. R., D., D. D. XXXX/XX a 4/ L. R., D., L. XXXX/X, spoločne zastúpeným advokátkou JUDr. Janou Dominovou Briškovou, Piešťany, Štefánikova 6453/2C, o určenie vlastníctva a iné, vedenom pôvodne na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 4C/155/2008 (aktuálne vedenom na Okresnom súde Trnava), o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 26. apríla 2023 sp. zn. 23Co/115/2019, takto

rozhodol:

Dovolenie zamietla.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany, ako súd prvej inštancie, rozsudkom z 30. septembra 2015 č. k. 4C/155/2008-1314 I. určil, že vlastníkom nehnuteľností v kat. úz. D., zapísaných na LV č. S. pre obec a kat. úz. D., vedeného Okresným úradom v Piešťanoch, katastrálnym odborom, pred ZMVM pôvodne označených ako parc. č. XXXX/X, po ZMVM ako parc. č. XXXX zastavaná plocha a nádvoría o výmere 178 m² a na nej sa nachádzajúceho domu súp. č. XXXX, je žalobca v celosti. Žalobcovi uložil povinnosť vrátiť žalovaným 1/ a 2/ v celosti plnenie - kúpnu cenu za nehnuteľnosti podľa Kúpnej zmluvy č. X/XXXX zo 4. septembra 1992, registrovanej na Štátnom notárstve pod č. Reg. R I XXXX/XX dňa 11. septembra 1992, vo výške 18.113,59 eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Dospel k záveru, že pre rozhodnutie vo veci samej bolo potrebné ustáliť, či spoločnosť DOSPRA, a. s. mala alebo nemala právnu subjektivitu, a to aj v čase, keď uzatvorila ako predávajúci kúpnu zmluvu č. X/XXXX. so žalovanými 1/ a 2/ ako kupujúcimi. Vychádzal z ustanovení § 18 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a § 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka a tiež z § 27 ods. 1 a 2 a § 57 ods. 1 a 3 veta prvá Obchodného zákonníka v znení účinnom do 27. decembra 1992. Zo zakladateľskej listiny spoločnosti DOSPRA, a. s.

mal za preukázané, že túto založil žalobca, ktorý bol jej jediným akcionárom, pričom základné imanie bolo tvorené nepeňažným vkladom. Z výpisu z obchodného registra mal za preukázané, že spoločnosť DOSPRA, a. s. bola zapísaná v obchodnom registri bývalého Obvodného súdu Bratislava I, s dňom vzniku 4. mája 1992, a týmto dňom mala mať právnu subjektivitu a mala nadobudnúť spôsobilosť nadobúdať práva a povinnosti (§ 19a Občianskeho zákonníka). Bývalý Mestský súd v Bratislave uznesením zo 6. decembra 1994 sp. zn. 20Cob/507/93 vo veci zápisu spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra a zmeny zápisu v obchodnom registri na odvolanie Mestského prokurátora proti uzneseniam bývalého Obvodného súdu Bratislava I z 25. mája 1992 sp. zn. Sa 851/Z, (t. j. uznesenie o prvozápise spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra) a z 18. mája 1993 sp. zn. Sa 851/Z, (t. j. uznesenie o povolení zápisu zmien v obchodnom registri v časti štatutárnych orgánov, konania menom spoločnosti a dozornej rady) napadnuté uznesenia súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrhy zamietol, o. i. aj z dôvodu, že návrh na prvozápis nepodala oprávnená osoba a predmetné uznesenie, adresované spoločnosti DOSPRA, a. s., nebolo doručené spoločnosti DOSPRA, a. s., ale osobe, ktorá podala návrh, teda predmetné uznesenie ani nenadobudlo právoplatnosť.

3. Súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 1998 sp. zn. 3Cdo/65/97, ktorým najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. septembra 1996 č. k. 49Co/187/96-70. V uvedenej veci bol predmetom konania pred Okresným súdom v Trnave návrh žalobcu (Mesta Piešťany) o neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorý smeroval voči žalovaným 1/ B. C. H., 2/ B. F. H. a 3/ spoločnosti DOSPRA, a. s.. V odôvodnení rozsudku najvyšší súd dospel k právnomu záveru, že zamietnutím návrhu na zápis spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra rozhodnutím bývalého Mestského súdu v Bratislave, (t. j. uznesením č. k. 20Cob/507/93) došlo k tomu, že na spoločnosť DOSPRA, a. s. je treba hľadiť akoby nebola nikdy vznikla. Uznesenie súdu, ktorým povolil zápis do obchodného registra spoločnosti DOSPRA, a. s., ktorý Obvodný súd Bratislava I povoliť nemal, nekonvalidoval nedostatky, pre ktorý zápis nemal byť povolený. Zrušenie zápisu má právne účinky od počiatku (ex tunc), a teda ani počas trvania jej zápisu v obchodnom registri až do jeho zrušenia spoločnosť DOSPRA, a. s. nemala právnu subjektivitu a nemohla konať ako právny subjekt. Najvyšší súd tiež uviedol, že základnou procesnou podmienkou pri zápise akciovej spoločnosti do obchodného registra je podanie spôsobilého návrhu na zápis, a to nielen čo do obsahu (§ 175 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka), ale tiež, aby ho podal spôsobilý subjekt v zmysle § 175 ods. 2 Obchodného zákonníka, keď hmotno-právne účinky a aj zápis do obchodného registra môže nastať len po podaní perfektného návrhu. V dôsledku konštitutívneho charakteru zápisu akciová spoločnosť vznikne aj s následkami pozitívneho princípu publicity, čo platí pri podaní perfektného návrhu. Otázku neplatnosti návrhu na zápis spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra už právoplatne rozhodol bývalý Mestský súd v Bratislave uznesením zo 6. decembra 1994 sp. zn. 20Cob/507/93, ktoré je v zmysle § 159 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku pre všetky orgány záväzné.

4. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že na spoločnosť DOSPRA, a. s. je potrebné hľadiť akoby nikdy nebola vznikla, a teda ani počas jej zápisu v obchodnom registri nemala právnu subjektivitu, z čoho vyplýva, že právny úkon - uzatvorenie kúpnej zmluvy č. X/XXXX spoločnosťou DOSPRA, a. s. ako predávajúcim a žalovanými 1/ a 2/ ako kupujúcimi, na základe ktorej mali títo nadobudnúť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, je absolútne neplatný právny úkon, a teda žalovaní 1/ a 2/ predmetné nehnuteľnosti touto zmluvou nikdy nenadobudli. Keď následne žalovaní 1/ a 2/ previedli predmetné nehnuteľnosti darovacou zmluvou na žalovaných 3/ a 4/, tak previedli viac práv, ako sami mali. Aj darovacia zmluva je absolútne neplatná, pretože absolútna neplatnosť jedného právneho úkonu má za následok takúto neplatnosť aj u nadväzujúcich právnych úkonov.

5. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobca osvedčil naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom predmetných nehnuteľností, nakoľko bez tohto určenia by bolo jeho právne postavenie neisté, a teda nemal inú možnosť, ako sa domáhať takého určenia, aby mohol byť v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastníak predmetných nehnuteľností. Predmetné nehnuteľnosti boli vložené do nevzniknutej spoločnosti DOSPRA, a. s. ako nepeňažný vklad žalobcu na jej základné imanie, nakoľko však spoločnosť nikdy nevznikla, nemohla ani nadobudnúť do vlastníctva predmetné nehnuteľnosti, a teda ani s nimi nemohla disponovať a tieto zostali naďalej majetkom žalobcu, aj keď ten

nebol zapísaný ako ich vlastník v katastri nehnuteľností.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, na odvolanie žalovaných 1/ až 4/ rozsudkom z 26. apríla 2023 sp. zn. 23Co/115/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania a svedkovi C.. B.. B. T. priznal voči žalovaným 1/ až 4/ nárok na náhradu svedočného v odvolacom konaní v plnom rozsahu. Odvolací súd vo veci znovu rozhodoval potom, ako bol jeho predchádzajúci rozsudok z 19. apríla 2017 sp. zn. 23Co/17/2016 zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2019 sp. zn. 1Cdo/160/2018 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Na odvolacích pojednávaniach odvolací súd zopakoval v potrebnom rozsahu dokazovanie vykonané pred súdom prvej inštancie a doplnil dokazovanie listinnými dôkazmi - odpoveďou Okresného úradu Piešťany, katastrálny odbor z 18. januára 2023 (č. l. 2183) v spojení s listom vlastníctva č. XXXX (č. l. 2185-2188), odpoveďou Okresného úradu Piešťany, katastrálny odbor z 1. februára 2023 (č. l. 2198-2200), odpoveďou Okresného úradu Piešťany, katastrálny odbor z 8. februára 2023 (č. l. 2207-2224) a výsluchom svedkov G. O. a C.. B.. B. T..

7. Odvolací súd poukázal na to, že 4. septembra 1992 uzavreli spoločnosť DOSPRA a. s. ako predávajúci a žalovaní 1/ a 2/ ako kupujúci, kúpnu zmluvu č. X/XXXX, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. X ako parcela č. S./X, kat. úz. D., zast. plocha o výmere 198 m², dom, súp. č. XXXX, za dohodnutú kúpnu cenu 545.690 Kčs (18.113,59 eura). V dome súp. č. XXXX sa fakticky ku dňu uzavretia predmetnej kúpnej zmluvy nachádzali bytové jednotky: garsónka a dvojizbový byt na II. poschodí domu, trojizbový byt na I. poschodí, dvojizbový byt na prízemí domu a jeden nebytový priestor na prízemí domu. Podľa zápisu z 18. septembra 1993 žalovaný 1/ prevzal od spoločnosti DOSPRA, a.s. nehnuteľnosti, v ktorých boli nájomcami D. O., G. M., B.. M. C., G. Q. a nebytový priestor užívaný C. L.. Podľa LV č. XXXX zo 16. marca 2001 boli žalovaní 1/ a 2/ zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci predmetných nehnuteľností; v časti C bola zapísaná poznámka P2 XX/XX (Žaloba na vydanie nehnuteľností, podaná na OS v Trnave dňa 7. septembra 1999 Mestom Piešťany-XXXX/XX). Darovacou zmluvou z 27. novembra 2003 žalovaní 1/ a 2/ darovali žalovaným 3/ a 4/ nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX pre kat. úz. D. ako parc. č. XXXX o výmere 178 m² (zastavané plochy) a stavba súp. č. XXXX (dom), postavená na parc. č. XXXX.

8. Ohľadne prípustnosti určovacej žaloby, ktorá je spojená s existenciou naliehavého právneho záujmu, odvolací súd poukázal na to, že naliehavosť právneho záujmu je daná vtedy, ak je tu stav, že právo resp. právny vzťah medzi účastníkmi konania je sporný, jestvuje ohrozenie práva, či právneho vzťahu, resp. stav neistoty právneho postavenia žalobcu, ktorý nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom a jestvuje potreba odstránenia tejto neistoty resp. ohrozenia práva alebo právneho vzťahu. Určovacia žaloba má spravidla preventívny charakter - jej účelom je poskytnúť ochranu práva žalobcu predovšetkým skôr než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva (určovacia žaloba preto vo všeobecnosti nie je opodstatnená tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste žaloba o splnenie povinnosti). Uvedená zásada, že žalobca sa nemôže žalobou úspešne domáhať určenia právneho vzťahu alebo práva tam, kde sa môže domáhať splnenia povinnosti, však neplatí vtedy, ak žalobca (napriek možnosti domáhať sa priamo splnenia povinnosti) preukáže, že má naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo právneho vzťahu; v takomto prípade treba jeho určovaciu žalobu považovať za procesne prípustnú. Ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľností, pri ktorých je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností (výpis z LV preukazuje vlastnícke právo) a na jeho právne účinky je podľa odvolacieho súdu odôvodnený záver, že právne postavenie žalobcu je za tejto situácie neisté a bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť aj ohrozené.

9. Odvolací súd dospel zhodne so súdom prvej inštancie k záveru, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva, keďže žalovaní 3/ a 4/ sú aktuálne zapísaní ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností, vo vzťahu ku ktorým sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva a vyhovujúci výrok môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho vzťahu. Uvedené platí v kontexte so skutočnosťou, že predmetom vlastníctva je majetok spadajúci pod zákon o majetku obcí, ktorému má

byť podľa odvolacieho súdu poskytnutá ochrana, napriek tomu, že žalobca ako zakladateľ a jediný akcionár spoločnosti DOSPRA a. s. zavinil stav, že spoločnosť DOSPRA a. s., ktorej zápis do obchodného registra bol neplatný, nevznikla, ako aj v kontexte záveru o nedobromyseľnosti žalovaných pri nadobúdaní predmetnej nehnuteľnosti.

10. V súvislosti so spoločnosťou DOSPRA, a. s. odvolací súd zotrval na právnom závere, že na túto spoločnosť treba hľadiť akoby nikdy nebola vznikla, keď je nutné vychádzať z uznesenia Mestského súdu v Bratislave zo 6. decembra 1994 sp. zn. 20Cob/507/93, ktorým došlo k zmene uznesenia Obvodného súdu Bratislava I. z 25. mája 1992 sp. zn. Sa 851/Z, ktorým bol povolený zápis spoločnosti DOSPRA a. s. do obchodného registra a taktiež k zrušeniu uznesenia Obvodného súdu Bratislava I. z 18. mája 1993 sp. zn. Sa 851/Z, ktorým bola povolená zmena zápisu v časti štatutárnych zástupcov, konania menom spoločnosti a dozornej rady. Mestský súd v Bratislave ako súd odvolací, vytkol registrovému súdu, že nepostupoval v súlade s ustanovením § 175 ods. 2 Obchodného zákonníka, a to, že ak návrh na zápis do obchodného registra podáva predstavenstvo, podpisujú ho všetci členovia predstavenstva. Z dôvodu, že JUDr. C. L. nebola splnomocnená na podanie návrhu členmi predstavenstva, nebola osobou oprávnenou na podanie návrhu na zápis do obchodného registra, a preto odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra zamietol. Rovnako ako súd prvej inštancie, aj odvolací súd poukázal na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 1998 sp. zn. 3Cdo/65/1997, podľa ktorého zamietnutím návrhu na zápis spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra (uznesením Mestského súdu v Bratislave zo 6. decembra 1994 sp. zn. 20Cob/507/93) došlo k tomu, že na uvedenú spoločnosť je treba hľadiť akoby nebola nikdy vznikla, čo je záväzné pre všetky orgány. Mylný je teda názor, že spoločnosť DOSPRA a. s. počas trvania zápisu v obchodnom registri až do jeho zrušenia mala právnu subjektivitu a mohla konať ako právny subjekt. Keďže táto spoločnosť nikdy nevznikla, nemohla vstupovať do záväzkových vzťahov (ani nadobudnúť do vlastníctva predmetné nehnuteľnosti a následne s nimi nakladať), a teda ani nemohla platne uzatvoriť so žalovanými 1/ a 2/ kúpnu zmluvu. Odvolací súd pritom nepoprel, že v čase uzavretia kúpnej zmluvy konali žalovaní 1/ a 2/ v dobrej viere v zápis spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra, ako aj v dobrej viere v zápis v katastri nehnuteľností, podľa ktorého v tom čase svedčal zápis vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam spoločnosti DOSPRA, a. s.

11. Z vykonaného dokazovania mal odvolací súd preukázané, že rozhodnutiu bývalého Obvodného súdu Bratislava I z 25. mája 1992 sp. zn. Sa 851/Z, ktorým povolil v obchodnom registri vykonať zápis obchodnej spoločnosti DOSPRA, akciová spoločnosť, IČO: 31414028, so sídlom Školská 19, Piešťany, deň vzniku 4. mája 1992, predchádzal návrh na zápis do obchodného registra zo 4. mája 1992, v záhlaví ktorého je označená JUDr. C. L., pričom v spise spoločnosti DOSPRA, a. s. je založená plná moc z 21. apríla 1992, ktorou N. B. H. T. splnomocnil C. L. k realizácii zápisu do obchodného registra spoločnosti DOSPRA, a. s. Iné plné moci pre JUDr. C. L. v súvislosti s návrhom na zápis do obchodného registra sa v spise nenachádzajú. Svedok C. B. T., ktorý bol členom predstavenstva DOSPRA, a. s., síce vo výpovedi na odvolacom pojednávaní dňa 19. januára 2022 uviedol, že podpisoval plnomocenstvo v súvislosti s návrhom na zápis do obchodného registra pre nejakú kanceláriu alebo niekoho z R., ale toto jeho tvrdenie z obsahu spisu obchodnej spoločnosti DOSPRA, a. s. nevyplýva a uvedené ani svedok nedoložil. Svedok G. O. si nepamätal na okolnosti podania návrhu na zápis do obchodného registra. Napriek snahe odvolacieho súdu (v zmysle pokynu dovolacieho súdu v uznesení z 30. apríla 2019 sp. zn. 1Cdo/160/2018) sa v konaní nepodarilo zistiť akékoľvek iné relevantné okolnosti predchádzajúce samotnému rozhodnutiu o povolení vykonať prvozápis spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra. Odvolací súd vychádzal zo záveru naznačeného dovolacím súdom, že žalobca ako jediný akcionár musel vedieť, že zápis spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra je vadný, neplatný, resp. musel vedieť, že až do rozhodnutia Mestského súdu v Bratislave zo 6. decembra 1994 sp. zn. 20Cob/507/93 spoločnosť DOSPRA, a. s. existuje a plní si svoje povinnosti vyplývajúce zo štatútu, pričom neurobil žiadne kroky k tomu, aby zabránil neplatnosti zápisu spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra.

12. Vychádzajúc zo skutočnosti, že spoločnosť DOSPRA, a. s. právne nikdy nevznikla, odvolací súd

dospel k záveru, že predmetnú kúpnu zmluvu na strane predávajúceho uzatvoril neexistujúci subjekt (spoločnosť DOSPRA, a. s.), čo spôsobilo absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy v zmysle § 38 ods. 1 (§ 37 ods. 1) Občianskeho zákonníka, a teda žalovaní 1/ a 2/ touto kúpnu zmluvou nenadobudli vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam. Uvedená absolútna neplatnosť kúpnej zmluvy spôsobila následne neplatnosť darovacej zmluvy z 27. novembra 2003, ktorú uzavreli žalovaní 1/ a 2/ so žalovanými 3/ a 4/, a to v zmysle zásady, podľa ktorej nikto nemôže previesť viac práv, ako má sám (nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet).

13. Na základe pokynu dovolacieho súdu v zrušujúcom uznesení (sp. zn. 1Cdo/160/2018) odvolací súd pre komplexné posúdenie veci zisťoval, či spoločnosť DOSPRA, a. s., ktorá počas svojej „existencie“ scudzila viacero nehnuteľností rôznym subjektom, postupovala obdobne vo všetkých prípadoch. V prípade, že sa žalobca domáha neplatnosti prevodu len v prejednávanej veci, bolo úlohou odvolacieho súdu posúdiť, či nejde z jeho strany o diskriminačné konanie a porušenie zásady rovnakého zaobchádzania voči žalovaným.

14. Odvolací súd poukázal na to, že okrem predmetnej kúpnej zmluvy č. X/S. spoločnosť DOSPRA a. s. uzavrela (minimálne) kúpnu zmluvu č. X/XXXX (s kupujúcimi manželmi C. a A. L.), kúpnu zmluvu č. X/XXXX (s kupujúcimi manželmi O. a N. G.), kúpnu zmluvu č. X/XXXX (s kupujúcimi manželmi F. a H. L. a manželmi F. a O. T.), kúpnu zmluvu č. X/XXXX (s kupujúcimi manželmi C. a F. H.), kúpnu zmluvu zo 14. augusta 1992 (s kupujúcimi s manželmi K. a C. R.). Žalobca (okrem predmetnej kúpnej zmluvy č. X/XXXX) podal žaloby aj v súvislosti s kúpny zmluvami č. X/XXXX, č. X/XXXX, č. X/XXXX (týkajúce sa nárokov vyplývajúcich z neplatnosti kúpnych zmlúv), pričom žaloby boli podané dňa 4. 12. 1995 (kúpna zmluva č. X/XXXX), dňa 4. 12. 1995 a dňa 7. 9. 1999 (kúpna zmluva č. X/XXXX), dňa 22. 5. 1995 (kúpna zmluva č. X/XXXX), dňa 27. 8. 1999 (kúpna zmluva č. X/XXXX), dňa 7. 9. 1999 (predmetný spor - kúpna zmluva č. X/XXXX). Odvolací súd sa nestotožnil s argumentom, že v iných obdobných prípadoch sa žalobca prevodu vlastníctva k nehnuteľnostiam nedomáhal. Pokiaľ ide o tvrdenie, že žalobca vo vzťahu k žalovaným nepostupoval rovnako (či už ide o mimosúdne rokovania alebo spôsob ukončenia sporov), odvolací súd konštatoval, že uvedené spory sú už toho času právoplatne ukončené, či už išlo manželov L. (kúpna zmluva č. X/S.), manželov G. (kúpna zmluva č. X/S.), manželov H. (kúpna zmluva č. X/XXXX), v ktorých mesto D. nebolo úspešné, a že mesto D. sa dohodlo s manželmi R. (kúpna zmluva zo 14. 8. 1992) a manželmi L. (kúpna zmluva č. X/XXXX), avšak na rozdiel od žalovaného 1/, ktorý mal (ako poslanec, viceprimátor, člen mestských komisií) s mestom D. personálne prepojenie, ostatní posudzovaní kupujúci v takomto vzťahu s mestom D. neboli, nemali žiadne spojenie s mestom D. (ani so spoločnosťou DOSPRA a. s.), a teda nikto z kupujúcich nebol v rovnakej (resp. obdobnej) situácii pri uzatváraní kúpnej zmluvy ako žalovaný 1/.

15. Odvolací súd poukázal na skutočnosť, že manžel G. ktorých v spore s mestom Piešťany istú dobu ako právny zástupca žalovaného 1/ aj zastupoval, (a ktorí boli v spore s mestom Piešťany úspešní), mali predtým ako uzavreli kúpnu zmluvu č. X/XXXX postavenie nájomcov, na rozdiel od žalovaných 1/ a 2/, ktorí k predmetnej nehnuteľnosti dovtedy právny dôvod k užívaniu nemali. Pokiaľ ide o dohodu s manželmi L., tejto dohode predchádzala nielen dohoda o odstúpení od kúpnej zmluvy, ale aj vyhlásenie z 18. decembra 2000, v ktorom strany prehlásili, že kúpna zmluva zo 4. septembra 1992 je absolútne neplatná, pričom v predmetnej veci je nosným argumentom v obrane žalovaných ich nesúhlas s absolútnou neplatnosťou kúpnej zmluvy. Taktiež situácia manželov R., ktorí uzavreli s mestom Piešťany dohodu, bola rozdielna od žalovaných aj v tom, že manžel G. mali nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve s mestom Piešťany, s ktorým sa dohodli na zrušení a vyporiadaní tohto podielového spoluvlastníctva. Uvedené odlišnosti boli tou skutočnosťou, ktorá nasvedčovala legitímne možným záujmom o odkúpenie nehnuteľného majetku, o ktorý mohla mať záujem aj široká verejnosť, ktorej takáto možnosť ponúknutá nebola.

16. Samotná skutočnosť, že žalobca nepristúpil na žiadosti žalovaného 3/ o mimosúdne vyriešenie sporu, podľa názoru odvolacieho súdu neznamena, že by konal v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keďže každý má právo slobodne sa rozhodnúť, či na prípadnú dohodu pristúpi, tým skôr, že v prípade dohôd s inými kupujúcimi bola situácia odlišná od žalovaných 1/ a 2/.

Odvolací súd uzavrel, že v danej veci nebol dôvod na postup podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), keďže predpoklady na jeho aplikáciu neboli naplnené, tým skôr, že aj samotní žalovaní výslovne v podaní zo 14. októbra 2019 (č. l. 1825) uviedli, že uvedený zákon sa na danú vec nevzťahuje, a pokiaľ poukazovali na porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania zo strany žalobcu, nedovoľovali sa tým ochrany v zmysle antidiskriminačného zákona, ale zvýrazňovali tým konanie žalobcu proti dobrým mravom (§ 3 Občianskeho zákonníka).

17. Žalovaní považovali za rozpor s dobrými mravmi skutočnosť, že žalobca spôsobil neexistenciu spoločnosti DOSPRA, a. s. a v súčasnosti sa domáha určenia vlastníckeho práva s tým, že so žalovanými odmieta mimosúdne rokovať. V súvislosti s tým odvolací súd uviedol, že súlad právnych úkonov s dobrými mravmi je nutné posudzovať komplexne, so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu. Poukázal na to, že pri nakladaní so svojím majetkom má obec po formálnej stránke postavenie subjektu súkromného práva, avšak zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“) určuje niektoré obmedzenia pri nakladaní s jej majetkom, ktoré nie sú typické pre majetkové hospodárenie iných súkromnoprávnych subjektov. Už len samotná existencia zákona o majetku obcí dokazuje, že zákonodarca zamýšľal regulovať hospodárenie, a teda aj nakladanie s majetkom obce spôsobom odlišným v porovnaní s inými subjektmi súkromného práva. Zákony normujúce nakladanie s majetkom obce majú zjavne charakter zákazov a obmedzení obce v jej voľnosti pri rozhodovaní o hospodárení s jej majetkom.

18. Majetok obce ako majetok verejnoprávnej korporácie slúžiaci predovšetkým na plnenie jej úloh daných kompetenciami pri výkone samosprávy, ktoré sa realizujú v prospech jednotlivých subjektov práva majúcich k územiu obce právne relevantný vzťah, nemožno z hľadiska právneho režimu nakladania s ním porovnávať s majetkom iných subjektov súkromného práva. Potreba odlišného právneho režimu je daná snahou usmerniť využívanie majetku obce na plnenie úloh verejnoprávnej povahy, chrániť majetok obce pred jeho zneužitím, pred neehospodárnym nakladaním a zabezpečiť jeho čo najefektívnejšie zhodnocovanie a zveľaďovanie, a tým v čo najväčšej možnej miere zabrániť situácii charakterizovanej neschopnosťou obce plniť svoje verejnoprávne funkcie riadne a včas v dôsledku nedostatočnej majetkovej základne.

19. Podľa názoru odvolacieho súdu za situácie, že žalobca zavinil stav, že spoločnosť DOSPRA, a. s. nevznikla, a že ako neexistujúci subjekt uzatvorila so žalovanými 1/ a 2/ kúpnu zmluvu, by domáhanie sa určenia vlastníckeho práva malo byť v rozpore s princípom, že nikto nesmie mať prospech z vlastného nepoctivého správania (nemo turpitudinem suam allegare potest). V prejednávanej veci je však predmetom ochrany hodnota, ktorou je majetok spadajúci pod zákon o majetku obcí. Podľa názoru odvolacieho súdu má byť tomuto majetku poskytnutá ochrana aj napriek tomu, že zákaz priameho predaja majetku obce funkcionárovi a jemu blízkym osobám ku dňu uzavretia predmetnej kúpnej zmluvy (4. septembra 1992) v zákone o majetku obcí nebol explicitne upravený (v súčasnosti je zakotvený v ustanovení § 9a zákona o majetku obcí). To však neznamená, že ochrana verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov nemala byť chránená v právnom štáte aj v čase uzavretia predmetnej kúpnej zmluvy, keďže verejný záujem je existenciálne spojený s princípom materiálneho právneho štátu.

20. Odvolací súd tiež dospel k záveru o chýbajúcej dobromyseľnosti žalovaných 3/ a 4/, ktorým aktuálne svedčí zápis vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam (nadobudnutým od žalovaných 1/ a 2/ darovacou zmluvou z 27. novembra 2003), keďže ku dňu uzavretia darovacej zmluvy už predmetný spor prebiehal (žaloba bola podaná na okresný súd 7. septembra 1999) a na liste vlastníctva č. S. bola v časti B uvedená poznámka P2 XX/XX - žaloba na vydanie nehnuteľnosti podaná na OS v Trnave dňa 7. septembra 1999 Mesto Piešťany - XXXX/XX, XXXX/XX. Žalovaní 3/ a 4/ teda nezachovali obvyklú mieru opatrnosti a starostlivosti, ktorú možno od nich žiadať a ignorovali nielen existenciu prebiehajúceho sporu o určenie vlastníctva, ale aj zápis poznámky na liste vlastníctva. Záver o nedobromyseľnosti žalovaných 3/ a 4/ podporuje aj skutočnosť, že sú deťmi žalovaných 1/ a 2/, t. j. blízkymi osobami, a nie je možné akceptovať, že by nevedeli o okolnostiach súvisiacich s prebiehajúcim sporom, tým skôr, že žalovaný 3/ (tak ako aj žalovaný 1/) má právnické vzdelanie.

21. Odvolací súd poukázal aj na osobu žalovaného 1/, ktorý ku dňu uzavretia kúpnej zmluvy svoju dobromyseľnosť sám vylúčil, keď ako viceprimátor prijal ponuku od primátora N. na kúpu predmetnej nehnuteľnosti, čím využil nenáležitú výhodu oproti ostatným možným záujemcom, možno aj samotným nájomcom bytov, pričom na rozdiel od žalovaných 1/ a 2/ išlo o osoby majúce k predmetnej nehnuteľnosti vzťah.

22. Dobromyseľnosť kupujúcich v ostatných porovnávaných prípadoch nebola podľa odvolacieho súdu sporná, keďže nebolo preukázané (na rozdiel od žalovaného 1/), žeby nehnuteľnosti nadobudli ako funkcionári žalobcu, resp. inak spriaznené osoby so spoločnosťou DOSPRA, a. s. Postup žalobcu v ostatných porovnávaných prípadoch nie je vo vzťahu k žalovaným konaním, ktoré by ich diskriminovalo v súvislosti s predmetným sporom.

23. Pokiaľ ide o posúdenie, kto má niešť väčšie riziko, či nadobúdateľ v dobrej viere, alebo vlastní, ktorý bol sám nedbalý a navyše zrejme spôsobil, že zápis do obchodného registra bol neplatný, ak spoločnosť DOSPRA a. s. nikdy nevznikla, odvolací súd uviedol, že na toto posudzovanie má vplyv skutočnosť, že správanie žalobcu bolo nedbalé, keď zapríčinil, že spoločnosť DOSPRA a. s. nevznikla, ďalej povaha právneho režimu majetku verejnoprávnej korporácie, ale aj záver, že žalovaní neboli dobromyseľnými nadobúdateľmi, keď žalovaný 1/ ako viceprimátor a poslanec mestského zastupiteľstva (teda aktuálne definovaný ako verejný funkcionár podľa čl. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov) nadobudol majetok patriaci žalobcovi priamym predajom, využívajúc ponuku primátora mesta D., uprednostniac teda svoj osobný záujem pred verejným záujmom, (ktorý je takým záujmom, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo mnohým občanom). Pri posudzovaní dobromyseľnosti pôvodného nadobúdateľa bolo preto nevyhnutné prihliadať aj na povinnosť verejného funkcionára, ktorý nesmie uprednostňovať svoj osobný záujem pred verejným záujmom. Z toho dôvodu bola kladená vyššia miera povinnosti (z hľadiska posúdenia dobromyseľnosti) v porovnaní s bežným občanom. Uvedené dopadá podľa odvolacieho súdu aj na žalovaných 3/ a 4/, ktorí sú blízkymi osobami žalovaných 1/ a 2/, a ktorí v priebehu predmetného konania uzavreli so žalovanými 1/ a 2/ darovaciu zmluvu.

24. Vo vzťahu k uplatňovaniu zásady nemo plus iuris odvolací súd uviedol, že donedávna existovali dve skupiny rozhodnutí najvyššieho súdu, keď do prvej skupiny patrili rozhodnutia zotrúvajúce na uvedenej zásade a do druhej skupiny rozhodnutia, ktoré umožňovali prelomenie predmetnej zásady, keď v nich okrem iného boli reflektované závery vyslovené v nálezoch Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 549/2015, sp. zn. I. ÚS 151/2016, sp. zn. I. ÚS 460/2017, resp. aj rozhodnutia, ktoré pripúšťali nadobudnutie vlastníckeho práva (len) na základe dobrej viery nadobúdateľa nehnuteľnosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/278/2019).

25. V otázke prelomenia zásady nemo plus iuris a s tým súvisiaceho nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa, došlo v čase po zrušujúcom rozhodnutí najvyššieho súdu z 30. apríla 2019 sp. zn. 1Cdo/160/2018 k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to prostredníctvom uznesenia veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VOBdo/2/2020, v ktorom veľký senát dospel k záveru, že I. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností; II. S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má (nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet), nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto je na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastní, III. Dobrá viera nadobúdateľa, že hnutelnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. V iných prípadoch právna úprava de lege lata nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje; IV. Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), ktoré

upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľnosti zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník.

26. Rozsudok odvolacieho súdu napadli žalovaní 1/ až 4/ dovolaním, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku. Žiadali, aby dovolací súd rozsudky súdov oboch inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

27. Dovolatelia napádali nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, a to vo vzťahu k záverom o neexistencii spoločnosti DospRA, a. s., o danosti naliehavého právneho záujmu, ako aj o nedobromyseľnosti žalovaných. Namietali chýbajúcu odpoveď odvolacieho súdu k argumentácii žalovaných ohľadne rozporu konania žalobcu s dobrými mravmi, (keď žalobca chce získať prospech zo svojho pochybenia). Tvrdili zmätočnosť odôvodnenia vo vzťahu k aplikácii neúčinných právnych noriem. Ďalej namietali neexistenciu podmienok v zmysle § 384 Civilného sporového poriadku pre vykonanie dokazovania v odvolacom konaní, keď podľa ich názoru mal dovolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie, vrátane vykonania dokazovania. Vádu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku videli aj v nerešpektovaní rovnosti sporových strán (ohľadne doručovania vyjadrení žalobcu žalovaným a krátkej lehoty na vyjadrenie pre žalovaných).

28. K nesprávnemu právnemu posúdeniu dospel podľa dovolateľov dovolací súd v otázke právnej subjektivity spoločnosti DOSPRA, a. s. v čase uzavretia kúpnej zmluvy, keď zotrval na názore, že na spoločnosť DOSPRA, a. s. treba hľadiť akoby nikdy nebola vznikla. Podľa dovolateľov je súd pri posudzovaní spôsobilosti obchodnej spoločnosti DOSPRA, a. s. na právne úkony (právnej subjektivity) viazaný rozhodnutím o vzniku alebo zániku spoločnosti. Rozhodnutím o vzniku spoločnosti DOSPRA, a. s. je pritom uznesenie súdu o jej zápise do obchodného registra 4. mája 1992, (ktoré bolo riadne vydané). Rozhodnutím o zániku spoločnosti DOSPRA, a. s. by bolo len uznesenie registrového súdu o povolení výmazu tejto spoločnosti z obchodného registra, ktoré nikdy vydané nebolo. Existenciu právnej subjektivity spoločnosti DOSPRA, a. s. v čase uzavretia kúpnej zmluvy v žiadnom prípade nemohlo spochybniť uznesenie Mestského súdu v Bratislave zo 6. decembra 1994 sp. zn. 20Cob/507/93, ktorým nebol nijako dotknutý vznik uvedenej spoločnosti zápisom do obchodného registra, ani nebola dotknutá jej právna spôsobilosť, ktorá trvala aj po právoplatnosti predmetného uznesenia Mestského súdu v Bratislave. Vo výroku uznesenia Mestského súdu v Bratislave sa uvádza len to, že návrh na zápis spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra sa zamietá, avšak Mestský súd v Bratislave týmto uznesením vôbec nerozhodol, že spoločnosť DOSPRA, a. s. sa vymazáva z obchodného registra a už v žiadnom prípade nerozhodol, že určuje, že spoločnosť nevznikla. Obchodný zákonník nepochybne ukladal, aby pred výmazom z obchodného registra akciová spoločnosť bola zrušená, čo výrok uznesenia Mestského súdu v Bratislave takisto neobsahoval.

29. Dovolatelia považovali za nesprávny (a súčasne ojedinelý) právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v uznesení z 30. januára 1998 sp. zn. 3Cdo/65/97, podľa ktorého zrušenie zápisu má právne účinky od počiatku (ex tunc), čo v praxi znamená, že na túto akciovú spoločnosť treba hľadiť akoby nebola nikdy vznikla. Naopak, podľa dovolateľov je viacero rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré prezentujú značne odlišný právny názor.

30. Dovolatelia poukázali na stanovisko obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. februára 1994 sp. zn. Obpj 9/93, podľa ktorého právnické osoby, ktoré sa zapisujú do obchodného registra, vznikajú dňom, ku ktorému boli zapísané do registra. Týmto dňom nadobúdajú oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Zápis má hmotnoprávne účinky (§ 62, § 225 OBZ) a vykonáva sa na základe uznesenia súdu o obsahu zápisu, ktoré má procesné účinky. Z hmotnoprávneho hľadiska je dôležitý deň účinnosti zápisu. Dňom účinnosti zápisu je deň, ku ktorému bola skutočnosť zapísaná do obchodného registra. Ak sa uznesenie o vykonaní zápisu vydá neskôr alebo ak návrh neobsahuje deň, ku ktorému sa má zápis vykonať, vykoná sa zápis ku dňu vydania uznesenia (§ 31 ods. 3 OBZ). Dňom vydania uznesenia o obsahu zápisu je podľa § 169 ods. 1 OSP deň, kedy súd o obsahu zápisu rozhodol.

Deň, ku ktorému má byť určitá skutočnosť zapísaná, nie je viazaný na právoplatnosť uznesenia. Obchodný zákonník, ani iný právny predpis neustanovuje, že predmetom zápisu má byť deň vzniku právnickej osoby.

31. Dovolatelia poukázali aj na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 1Obo/25/2000, 1ObdoV/43/2007, 3Obo/280/2000, 1ObdoV/101/2005 a R 40/1995), v ktorých je podľa nich vyjadrený odlišný právny názor v porovnaní s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/65/97.

32. Dovolatelia zotrvali na názore, že neexistuje rozhodnutie súdu, na základe ktorého by bola spoločnosť DOSPRA, a. s. vymazaná z obchodného registra, uznesenie Mestského súdu v Bratislave zo 6. decembra 1994 č. k. 20Cob/507/93 a akékoľvek prípadné rozhodnutie súdu o výmaze spoločnosti DOSPRA, a. s. z obchodného registra mohli mať vo vzťahu k právnej existencii spoločnosti DOSPRA, a. s. iba účinky ex nunc a nie spätné účinky, rozhodnutiu súdu o výmaze spoločnosti DOSPRA, a. s. z obchodného registra malo predchádzať vydanie uznesenia súdu o zrušení spoločnosti DOSPRA, a. s. s likvidáciou, obchodný register Okresného súdu Trnava vážne pochybil, ak spoločnosť DOSPRA, a. s. niekedy v presne neurčenom čase bez náležitého súdneho rozhodnutia „odstránil“ z obchodného registra, na právnu subjektivitu spoločnosti DOSPRA, a. s. treba hľadiť ako keby k výmazu z obchodného registra vôbec nebolo došlo, a teda spoločnosť DOSPRA, a. s. je existujúca obchodná spoločnosť, ktorá bola v čase uzavretia kúpnej zmluvy riadne existujúcou obchodnou spoločnosťou spôsobilou mať práva (vrátane vlastníckych) a robiť právne úkony.

33. Podľa dovolateľov odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení vlastníckeho práva. Bez ďalšieho zdôvodnenia svojich úvah dospel k prekvapivému záveru, že žalobca napriek tomu, že zavinil protiprávny stav, z neho v súčasnosti profituje na úkor fyzických osôb konajúcich v dobrej viere v zápis do obchodného registra a katastra nehnuteľností iba z dôvodu, že v prípade žalobcu ide o subjekt samosprávy a jeho majetku má byť podľa odvolacieho súdu poskytnutá ochrana. Takýto záver je podľa dovolateľov v rozpore s čl. 20 ods. 1 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

34. V súvislosti s existenciou naliehavého právneho záujmu odvolací súd bez ďalšieho vysvetlenia konštatoval nedobromyseľnosť žalovaných pri nadobúdaní nehnuteľností (bod 64.), čo je podľa dovolateľov v rozpore s jeho závermi, že žalovaní 1/ a 2/ v čase uzavretia kúpnej zmluvy konali v dobrej viere v zápis spoločnosti DOSPRA a. s. do obchodného registra ako aj v dobrej viere v zápis v katastri nehnuteľností (bod 78. odôvodnenia rozsudku). Odvolací súd v súvislosti s dobromyseľnosťou žalovaných tiež rozporuplne poukazuje na žalovaného 1/, ktorý ako viceprimátor prijal ponuku od primátora na kúpu predmetnej nehnuteľnosti, čím využil nenáležitú výhodu oproti ostatným možným záujemcom. Toto konštatovanie odvolacieho súdu považujú dovolatelia za rozporuplné, javiace sa aj ako nesprávne právne posúdenie právnej otázky dobromyseľnosti nadobúdateľa nehnuteľnosti, nakoľko vyššie citované odôvodnenie vylúčenia dobromyseľnosti žalovaného 1/ tým, že prijal ponuku žalobcu (jeho štatutárneho orgánu) na kúpu nehnuteľností ako vyriešenie jeho žiadosti o nebytový priestor, nesúvisí nijako s jeho dobromyseľnosťou ako nadobúdateľa nehnuteľností. Ak by odvolací súd aplikoval túto argumentáciu pri posudzovaní akejkoľvek údajnej fiktívnej amorálnosti, nie však dobromyseľnosti žalovaného 1/, tak by to bol práve žalobca, ktorý v optike odvolacieho súdu amorálne ponúkol žalovanému 1/ kúpu nehnuteľností na vyriešenie jeho žiadosti o prenájom nebytových priestorov.

35. Dovolatelia tiež zdôraznili, že právny pojem „nenáležitá výhoda“, ktorý odvolací súd používal na ťarchu žalovaného 1/, právny poriadok v tom čase nepoznal, rovnako nebol platný a účinný žiadny právny predpis, ktorý by fyzickej osobe zakazoval kúpu nehnuteľností v pozícii viceprimátora alebo poslanca mestského zastupiteľstva. Navyše v prípade žalovaného 1/ nešlo o akúsi „nenáležitú výhodu“, nakoľko za nehnuteľnosti zaplatil riadne kúpnu cenu určenú znaleckým posudkom.

36. Dovolatelia poukazovali na diskriminačný postoj žalobcu voči nim, a to z dôvodu, že žalovaný 1/ bol v čase uzavretia kúpnej zmluvy poslancom mestského zastupiteľstva, viceprimátorom, ktorý svoju

funkciu vykonával iba v neprítomnosti primátora a členom komisií bez akéhokoľvek prepojenia so spoločnosťou DOSPRA, a. s. Žalovanému 1/ pritom žiadny právny predpis nezakazoval kúpiť nehnuteľnosti, či už od žalobcu alebo od žalobcom zriadenej právnickej osoby. Takáto diskriminácia by mohla spadať pod ustanovenia zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon). So žalovanými sa preukázateľne zaobchádza menej priaznivo ako sa zaobchádzalo s inými osobami v porovnateľnej situácii práve z titulu postavenia žalovaného 1/ v minulosti (viceprimátor, poslanec). Odvolací súd neskúmal postavenie a vzťah ostatných subjektov a žalobcu, napriek tomu konštatoval, že títo nemali žiadne prepojenie. Za takýchto podmienok, kedy žalobca dlhodobo odmieta mimosúdne rokovanie a veľmi vehementne postupuje v súdnom spore, nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

37. Pri posúdení existencie naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva sa odvolací súd podľa názoru dovolateľov odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/146/2017, 5Obo/4/2015, 5Cdo/548/2015 a 1Cdo/311/2014, v ktorých je aplikovaná zásada, že nikto nemôže mať prospech z vlastnej nepoctivosti.

38. Odvolací súd sa v napadnutom rozsudku venoval otázke, či domáhanie sa určenia vlastníckeho práva žalobcu na základe údajnej neplatnosti právneho úkonu, ktorú spôsobil sám žalobca, je v rozpore s dobrými mravmi a následne, či takéto konanie žalobcu používa právnu ochranu. Odvolací súd pritom nedôvodne zvýhodňuje žalobcu, ktorý zapríčinil vznik sporu, a to výlučne iba z titulu, že žalobca je v postavení samosprávy. Takéto ojedinelé právne posúdenie otázky akejsi vyššej ochrany majetku mesta v porovnaní s majetkom fyzických osôb je podľa dovolateľov nesprávnym právnym posúdením veci. Poukazovali pritom na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 16/95, podľa ktorého čl. 29 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ustanovuje, že každý má právo vlastniť majetok, a že vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Funkcia práva vlastniť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, aby sa vlastníkovi poskytla a súčasne aj trvale garantovala právna istota, že vlastnícke právo k veci, ktoré nadobudol v súlade s platnými zákonmi, nemôže obmedziť alebo zrušiť bez právneho dôvodu. Tiež aj najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/13/2018 a 7Sžk/4/2016 konštatoval, že vlastnícke právo všetkých vlastníkov má zásadne rovnaký zákonný obsah a ochranu.

39. Odvolací súd pripúšťa zvýhodnenie žalobcu oproti fyzickým osobám z dôvodu, že žalobcom je mesto a predmetom konania je mestský majetok, a preto mu má byť poskytnutá ochrana. Tento ojedinelý názor dovolacieho súdu je podľa dovolateľov nesprávnym právnym posúdením, ktoré sa odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít v otázke, že nikto by nemal mať prospech zo svojho nepoctivého konania, a to ani v záujme ochrany svojho majetku predstavovanej najmä rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/146/2017, 6Cdo/157/2010, 1Sžr/72/2011, 3Obo/24/2016 a ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 160/2021, III. ÚS 372/2021 a I. ÚS 122/2018.

40. Dovolatelia tiež namietali, že odvolací súd umelo vykonštruoval údajnú nedobromyseľnosť žalovaných na tom, že žalovaný 1/ bol v čase uzavretia kúpnej zmluvy viceprimátor a poslanec, a preto je potrebné na neho aplikovať zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. Odvolací súd pritom nevysvetlil, ako žalovaný 1/ uprednostnil svoj osobný záujem pred verejným záujmom mesta, resp. kde a ako vznikla žalobcovi nejaká ujma; bez opory vo vykonanom dokazovaní, v právnych normách, doslova vymyslel skutkový stav, na ktorý potom retroaktívnu aplikáciu „napasoval“ neúčinné právne normy.

41. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku) skúmal prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že dovolanie je síce treba považovať v časti za prípustné, nemožno ho ale považovať za dôvodné (vecne opodstatnené).

42. V zmysle § 419 Civilného sporového poriadku je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku.

43. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

44. Dovolanie prípustné podľa § 420 Civilného sporového poriadku možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

45. Podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

46. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

47. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 Civilného sporového poriadku). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 Civilného sporového poriadku v spojení s § 431 ods. 1 a § 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

48. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku namietali nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, nerešpektovanie rovnosti sporových strán pri doručovaní vyjadrení žalobcu žalovaným a tiež nesprávny postup odvolacieho súdu, ktorý vykonal dokazovanie v odvolacom konaní.

49. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, a II. ÚS 251/03). K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie

týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. García Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

50. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Zároveň je potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05).

51. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude mať za následok nespravodlivý súdny proces. Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

52. Posudzujúc námietky dovolateľov smerujúce k nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia dovolací súd vyhodnotil rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií v ich vzájomnej jednote a dospel k záveru, že odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku žalovaných sa vysporiadal s ich právne relevantnou argumentáciou adekvátne a preskúmateľne, pričom je potrebné zdôrazniť, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal tak vyhodnotením skutkového stavu ako aj právnymi závermi, na ktoré poukazoval mimo iného i odvolací súd, a ktoré dovolací súd rekapituloval v úvodnej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia.

53. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie obsahuje dostatočne jasné vysvetlenie dôvodov, na základe ktorých súd vyhovel žalobe a určil, že vlastníkom sporných nehnuteľností je žalobca. Súdy podrobným spôsobom ozrejmili, z akých skutkových zistení a dôkazov vychádzali, ako ich posúdili a vyhodnotili, a akým spôsobom na ustálené skutkové závery aplikovali relevantné právne normy. Námietky žalobcu, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je arbitrárne či zmätočné, neobstoja. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku konkrétnym spôsobom reaguje na námietky žalovaných 1/ až 4/ ako odvolateľov, a tieto vyhodnocuje vo svetle skutkových okolností prípadu a relevantnej právnej úpravy, rešpektujúc zároveň pokyny dovolacieho súdu, v zmysle ktorých sa na rozdiel od svojho skoršieho rozhodnutia detailnejšie venoval skúmaniu a odôvodneniu niektorých aspektov tohto súdneho sporu, na ktoré ho dovolací súd upozornil. Pokiaľ išlo o spoločnosť DOSPRA, a.s., odvolací súd riadne vysvetlil svoje závery a dôvody, pre ktoré je potrebné na túto spoločnosť hľadieť akoby nikdy nebola vznikla, poukazujúc na relevantné a záväzné rozhodnutia všeobecných súdov vzťahujúcich sa na danú vec. Odvolací súd dostatočne obsírnym a zrozumiteľným spôsobom odôvodnil svoje úvahy, ktoré ho viedli k stotožneniu sa so záverom súdu prvej inštancie o prípustnosti určovacej žaloby a v súvislosti s tým s danosťou naliehavého právneho záujmu v tomto

spore, keď jednak z hľadiska právnej teórie ako aj z hľadiska rozhodovacej súdnej praxe vysvetlil, kedy je vo veci daný naliehavý právny záujem a aké kritériá je potrebné v súvislosti s jeho posúdením zohľadniť, a následne tieto teoretické východiská aplikoval na daný prípad, keď konštatoval, že naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva je daný, keďže zápis v katastri nehnuteľností vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam aktuálne svedčal o vlastníctve žalovaných 3/ a 4/ a vyhovujúci výrok súdneho rozhodnutia môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho vzťahu. Ďalšie skutočnosti, ktoré pri svojich záveroch vzal odvolací súd do úvahy, bola povaha predmetu vlastníctva (majetok, na ktorý sa vzťahuje režim zákona o majetku obcí), podiel zavinenia žalobcu na vzniknutom stave, ako aj hľadisko dobromyseľnosti žalovaných pri nadobúdaní predmetnej nehnuteľnosti.

54. Odvolací súd posudzoval konanie žalobcu z hľadiska kritérií, ktoré by mohli indikovať rozpor jeho konania s dobrými mravmi a vo svetle námietok žalovaných sa zaoberal skutočnosťou, že žalobca svojou nedbanlivosťou v minulosti v podstate zavinil to, že spoločnosť DOSPRA, a. s. nevznikla. Je teda zrejmé, že podiel viny žalobcu vzal odvolací súd do úvahy a túto okolnosť neignoroval. Nešlo však o jediné a výlučné kritérium, o ktoré sa malo opierať hodnotenie splnenia podmienok pre prípustnosť určovacej žaloby. Odvolací súd poukázal aj na postavenie žalovaného 1/ (ako viceprimátora a mestského poslanca), ktorý prijal priamu ponuku od primátora na kúpu predmetnej nehnuteľnosti, čím sa dostal do výhody oproti ostatným možným záujemcom, medzi ktorými mohli byť aj samotní nájomcovia bytov v tejto nehnuteľnosti, keďže žalovaní 1/ a 2/ vzťah k tejto nehnuteľnosti pred jej kúpou nemali. Odvolací súd tiež dospel k záveru o chýbajúcej dobromyseľnosti žalovaných 3/ a 4/ a absencii opatrnosti z ich strany, keďže ku dňu uzavretia darovacej zmluvy už prebiehal predmetný súdny spor, ktorý bol vyznačený aj na liste vlastníctva. Odvolací súd teda preskúmateľným spôsobom ozrejmil, z akých dôvodov ostatné rozhodné skutočnosti prevážili nad faktom, že žalobca spôsobil neexistenciu spoločnosti DOSPRA, a. s., a v súlade so zásadami argumentačnej logiky riadne odôvodnil svoje závery o prípustnosti určovacej žaloby.

55. Nie je dôvodná ani námietka dovolateľov o zmätočnosti rozhodnutia vo vzťahu k retroaktívnej aplikácii neúčinných právnych noriem na tento prípad. Z rozhodnutia je bez všetkých pochybností zrejmé, že odvolací súd neposudzoval spor vo svetle neúčinnnej právnej úpravy. Pokiaľ odvolací súd v odôvodnení rozsudku citoval neskoršiu právnu úpravu, súčasne s tým jasne vymedzil, že v rozhodnom čase táto právna úprava ešte nebola účinná. Jeho úvahy v tomto smere nevykazujú žiadne znaky zmätočnosti a protirečivosti, ako to naznačujú dovolatelia. Odvolací súd výslovne uviedol, že zákaz priameho predaja majetku obce funkcionárovi a jemu blízkym osobám ku dňu uzavretia kúpnej zmluvy nebol v zákone o majetku obcí zakotvený (aktuálne je to ustanovenie § 9a), čo však neznamená, že ochrana verejného záujmu nemala byť v právnom štáte chránená aj v čase uzavretia predmetnej kúpnej zmluvy. Aj pokiaľ ide o postavenie žalovaného 1/, odvolací súd poznamenal, že za súčasnej právnej úpravy je výkon funkcií, ktoré zastával, zahrnutý pod pojem verejný funkcionár. Funkciu mestského poslanca a viceprimátora žalovaný 1/ nesporne vykonával a túto okolnosť odvolací súd hodnotil z hľadiska skúmania dobromyseľnosti porovnávajúc jeho postavenie s postavením bežného občana.

56. Odvolací súd skúmal aj skutočnosť, či žalobca nepristupoval k žalovaným diskriminačným spôsobom a na tento účel vykonal rozsiahle porovnanie obdobných sporov žalobcu, ktoré viedlo k záveru, že okolnosti neboli zhodné s prejednávanou vecou a vzhľadom na niektoré odlišnosti dobromyseľnosť kupujúcich v ostatných porovnávaných prípadoch nebola hodnotená ako sporná, nemožno preto podľa odvolacieho súdu postup žalobcu vo vzťahu k žalovaným hodnotiť diskriminačne.

57. Dovolatelia tiež namietali, že odvolací súd porušil ich právo na spravodlivý proces tým, že vystupoval voči nim nerovne, keď pripustil, aby žalobca na pojednávaniach predkladal rozsiahle vyjadrenia, ktoré následne súd v kópii doručoval dovolateľom (žalovaným) na vyjadrenie nedodržiavajúc minimálne zákonné lehoty na vyjadrenie.

58. Dovolací súd z predloženého spisu zistil, že na pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 23. septembra 2019 žalobca predniesol vo veci svoje vyjadrenie, pričom zároveň predložil listiny, na ktoré sa odvolával. Odvolací súd doručil právnej zástupkyňi žalovaných kópie listinných dôkazov založených

žalobcom do spisu, aby sa k nim žalovaní mohli vyjadriť do siedmich dní od ich doručenia, tak aby mohlo byť ich stanovisko doručené žalobcovi pred určeným termínom pojednávania, odročeným na 7. októbra 2019. V uvedenom postupe súdu nemožno vzhliadnuť porušenie princípu rovnosti sporových strán. Doručovanie vyjadrení strán sporu Civilný sporový poriadok umožňuje realizovať aj priamo na pojednávaní, pre tento účel nie je stanovená zákonná minimálna lehota, ktorá musí byť protistrane poskytnutá na vyjadrenie. Právna zástupkyňa žalovaných predložila 30. septembra 2019 odvolaciemu súdu vyjadrenie žalovaných k vyjadreniu žalobcu doručenému na pojednávaní, pričom zo spisu nevyplýva žiadna taká skutočnosť (a ani to nie je tvrdené v podanom dovolaní), žeby právna zástupkyňa žalovaných požiadala súd o predĺženie lehoty na vyjadrenie.

59. Aj na pojednávaní 7. októbra 2019 zástupkyňa žalobcu predložila listiny, na ktoré sa odvolávala vo svojom prednese na pojednávaní, tieto boli priamo na pojednávaní doručené právnej zástupkyňi žalovaných, pričom zo zápisnice o pojednávaní vyplýva, že právna zástupkyňa žalovaných požiadala o dlhšiu lehotu na vyjadrenie ako sedem dní, avšak odpoveď súdu na túto žiadosť nie je zo zápisnice známa. Vyjadrenie žalovaných bolo odvolaciemu súdu doručené elektronicky 14. októbra 2019. K námietke dovolateľov, že žalobca nepredložil svoje vyjadrenia v potrebnom počte rovnopisov a odvolací súd musel pre žalovaných vyhotovovať kópie, dovolací súd dodáva, že v takýchto prípadoch zákon výslovne ukladá súdu povinnosť vyhotoviť kópie podaní a týmto postupom nemohlo byť nijako zasiahnuté do procesných práv dovolateľov. Ak strana nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na jej trovy. Na základe uvedených zistení dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd svojím postupom pri doručovaní vyjadrení protistrany a určovaní lehoty na vyjadrenie nezaťažil konanie takou procesnou vadou, ktorá by mala za následok porušenie práva žalovaných na spravodlivý proces.

60. K dovolateľmi namietanému postupu odvolacieho súdu, ktorý v odvolacom konaní vykonal dokazovanie, najvyšší súd poukazuje na obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom odvolací súd ozrejmil, že rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej bol už odvolacím súdom viackrát (trikrát) zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom odkazujúc na ustanovenie § 390 Civilného sporového poriadku, ktoré stanovuje povinnosť odvolacieho súdu za daných okolností rozhodnúť vo veci, odvolací súd uviedol, že na zopakovanie a doplnenie dokazovania vo veci nariadil odvolacie pojednávanie. S týmto postupom odvolacieho súdu sa najvyšší súd stotožňuje a zároveň upriamuje pozornosť na skutočnosť, že predchádzajúci rozsudok odvolacieho súdu z 19. apríla 2017 sp. zn. 23Co/17/2016 bol predmetom dovolacieho prieskumu a uznesením najvyššieho súdu z 30. apríla 2019 sp. zn. 1Cdo/160/2018 bol tento rozsudok zrušený a vec bola vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie s tým, že v záujme vysporiadania sa so všetkými námietkami žalovaných a zachovania presvedčivosti rozhodnutia bude povinnosťou odvolacieho súdu doplniť dokazovanie, vykonané dôkazy znovu vyhodnotiť a svoje rozhodnutie dostatočným spôsobom odôvodniť. Odvolací súd preto zopakoval a doplnil dokazovanie v intenciách zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu v záujme ustálenia skutkového stavu a jeho správneho právneho posúdenia.

61. Ako vyplýva z uvedeného, pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v porušení práva na spravodlivý proces, dovolací súd dospel k záveru, odvolací súd svojím postupom nezaložil procesnú vadu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

62. Dovolatelia vyvodzovali prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku.

63. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 432 až § 435 Civilného sporového poriadku.

64. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku).

65. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

66. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017, 8Cdo/100/2019). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; zákonodarcia túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

67. Dovolatelia nesúhlasili s právnymi závermi odvolacieho súdu, ku ktorým dospel pri posúdení právnej subjektivity spoločnosti DOSPRA, a. s., ktorá podľa uzavretej kúpnej zmluvy mala previesť predmetné nehnuteľnosti na žalovaných 1/ a 2/. Za nesprávne považovali právne posúdenie, že na spoločnosť DOSPRA, a. s. je potrebné hľadiť akoby nikdy nebola vznikla. Tvrdili, že pri posudzovaní právnej subjektivity obchodnej spoločnosti je súd viazaný rozhodnutím o vzniku alebo zániku spoločnosti. Rozhodnutím o vzniku spoločnosti DOSPRA, a. s. je uznesenie súdu o jej zápise do obchodného registra 4. mája 1992 a rozhodnutím o zániku spoločnosti by bolo len uznesenie registrového súdu o povolení výmazu tejto spoločnosti z obchodného registra, ktoré nikdy vydané nebolo. Na podporu svojho názoru a na preukázanie, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolatelia poukázali na niekoľko rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

68. Pri posudzovaní spôsobilosti spoločnosti DOSPRA, a. s. na právne úkony v súvislosti s uzatvorením predmetnej kúpnej zmluvy odvolací súd dospel k záveru, že na túto spoločnosť je treba hľadiť akoby nikdy nebola vznikla, čo odôvodnil tým, že uznesením zo 6. decembra 1994 sp. zn. 20Cob/507/93 Mestský súd v Bratislave zmenil uznesenie Obvodného súdu Bratislava I. z 25. mája 1992 sp. zn. Sa 851/Z, ktorým bol povolený zápis spoločnosti DOSPRA a. s. do obchodného registra tak, že návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra zamietol.

69. Dovolatelia správne poukazovali na viazanosť súdov rozhodnutiami o vzniku alebo zániku spoločnosti (§ 193 Civilného sporového poriadku). V prejednávanej veci odvolací súd presne v intenciách tohto zákonného pravidla postupoval a svoj právny záver v otázke právnej subjektivity spoločnosti DOSPRA, a. s. oprel o rozhodnutia súdov, ktoré boli príslušné na rozhodovanie vo veciach vzniku a zániku obchodných spoločností. Pre právny záver odvolacieho súdu v otázke právnej subjektivity spoločnosti DOSPRA, a. s. bola rozhodujúcou skutočnosť (prehliadaná dovolaťmi), že právoplatným rozhodnutím súdu (uznesenie Mestského súdu v Bratislave zo 6. decembra 1994 sp. zn. 20Cob/507/93) bol návrh na zápis spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra zamietnutý, a teda k vzniku tejto spoločnosti nedošlo. Z tohto skutkového a právneho stavu vyvodil odvolací súd záver o chýbajúcej právnej subjektivite spoločnosti DOSPRA, a. s. a z toho vyplývajúcej nemožnosti uzatvoriť platne kúpnu zmluvu.

70. Dovolatelia s týmto právnym záverom nesúhlasili a poukazovali na judikatúru najvyššieho súdu, ktorú odvolací súd nerešpektoval. Dovolací súd sa s predmetnými rozhodnutiami oboznámil a dospel k záveru, že ich závery nie sú relevantné pre prejednávajúci prípad, nakoľko vychádzajú z odlišných skutkových okolností a predmetom ich posúdenia nie je rovnaká (ani obdobná situácia) v porovnaní s okolnosťami prejednávanej veci, a preto ani nemožno konštatovať, že by sa odvolací súd od týchto záverov odklonil.

71. Stanovisko obchodnoprávného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. februára 1994 sp. zn. Obpj 9/93 (publikované pod č. R 32/1994 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky) sa zaoberalo nejednotnosťou rozhodovacej praxe registrových súdov ohľadne znenia výroku o zápise právnickej osoby do obchodného registra, pričom najvyšší súd vyslovil, že „výrok uznesenia o zápise do obchodného registra musí obsahovať všetky skutočnosti, ktoré majú byť podľa príslušných zákonných ustanovení zapísané. Podľa § 200b O.s.p. sa vo výroku uznesenia uvedie deň zápisu. Právnické osoby, vznikajú dňom, ku ktorému boli zapísané do obchodného registra. Obchodný zákonník, ani iný právny predpis neustanovuje, že predmetom zápisu má byť deň vzniku právnickej osoby.“.

72. V rozhodnutí z 28. apríla 2000 sp. zn. 1Obo/25/2000 (publikovanom pod č. R 114/2000 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky) najvyšší súd (ako súd odvolací) preskúmaval zákonnosť rozhodnutia o zastavení konania z dôvodu smrti jediného spoločníka a konateľa spoločnosti a dospel k záveru, že takéto rozhodnutie nie je v súlade so zákonom, nakoľko smrťou spoločníka alebo konateľa nedochádza k zániku spoločnosti, a tým ani k zániku spôsobilosti byť účastníkom konania.

73. V stanovisku obchodnoprávného kolégia z 27. januára 1995 sp. zn. Obpj 1/95 (publikovaného pod č. R 40/1995 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky) sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal nejednotnou praxou registrových súdov pri vykonávaní zápisov do obchodného registra a vychádzajúc z dôvodov, že pod vydaním rozhodnutia treba rozumieť deň, kedy súd o obsahu zápisu rozhodol uznesením a od tohto dňa začína plynúť jednomesačná lehota na vykonanie zápisu, a že zápis do obchodného registra nie je viazaný na právoplatnosť uznesenia, ktorým súd o obsahu zápisu rozhodol, prijal záver, že „registrový súd vykoná zápis do obchodného registra do jedného mesiaca od vydania rozhodnutia o obsahu zápisu bez ohľadu na právoplatnosť uznesenia, ktorým o obsahu zápisu rozhodol. Na požiadanie vydá z obchodného registra potvrdenie o tom, že v registri určitý zápis nie je. Potvrdenie o tom, že určité uznesenie o obsahu zápisu bolo vydané, ale nebolo do registra zapísané, nevydáva.“

74. V rozhodnutí z 20. augusta 2009 sp. zn. 1ObdoV/43/2007 riešil dovolací súd právnu otázku procesnej povahy, či existoval návrh na začatie odvolacieho konania, pričom dospel k záveru, že odvolanie nebolo podané, a preto odvolací súd konal a rozhodol nezákonne. Podanie bývalého konateľa spoločnosti žalovaného nemožno považovať za odvolanie, nakoľko išlo o oznámenie, že spoločnosť zanikla. Dovolací súd poukázal na to, že výmazom z obchodného registra žalovaný stratil spôsobilosť byť účastníkom konania; ku strate procesnej spôsobilosti došlo až po rozhodnutí súdu prvého stupňa a ku dňu výmazu odvolanie vo veci podané nebolo. Bez podania odvolania nemohlo začať odvolacie

konanie.

75. V rozhodnutí z 30. júla 2002 sp. zn. 3Obo/280/2000 sa najvyšší súd ako súd odvolací (nie ako súd dovolací) zaoberal správnosťou postupu súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol o zrušení spoločnosti a nariadení likvidácie, pričom najvyšší súd dospel k záveru, že aj keď ustanovenie § 68 ods. 7 Obchodného zákonníka umožňuje, aby súd pred zrušením určil spoločnosti lehotu na odstránenie dôvodu, pre ktorý sa navrhlo zrušenie, záleží na posúdení súdu, či uvedený postup zvolí. Určenie lehoty na odstránenie nedostatku bude namieste vtedy, ak možno dôvodne predpokladať, že vada bude alebo môže byť odstránená.

76. V rozhodnutí z 29. marca 2006 sp. zn. 1ObdoV/101/2005 najvyšší súd posudzoval okolnosti, keď registrový súd vymazal obchodnú spoločnosť z obchodného registra na základe neprávoplatného rozhodnutia konkurzného súdu, na rozhodnutí ktorého síce bola formálne vyznačená právoplatnosť, avšak pre vady v doručovaní dovolací súd konštatoval, že k materiálnemu nadobudnutiu právoplatnosti rozhodnutia konkurzného súdu o zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku nedošlo. Z uvedeného dôvodu dovolací súd vyslovil, že výmaz obchodnej spoločnosti na základe rozhodnutia, ktoré nenadobudlo právoplatnosť, je právne neúčinný a z hľadiska právnej subjektivity spoločnosti naň treba hľadiť, ako keby k výmazu nebolo došlo.

77. Zo záverov uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu je zrejmé, že sa v nich najvyšší súd nezaoberal obdobnou skutkovou a právnou situáciou, akú posudzoval odvolací súd v prejednávanej veci. Už vyššie v tomto rozhodnutí dovolací súd uviedol, že v tejto veci odvolací súd vychádzal z takého právneho stavu založeného právoplatným rozhodnutím registrového súdu, že zmenou prvostupňového rozhodnutia súdom vyššej inštancie došlo k zamietnutiu návrhu na zápise obchodnej spoločnosti DOSPRA, a. s. do obchodného registra. Takéto okolnosti neboli predmetom posúdenia v rozhodnutiach, na ktoré dovolatelia poukazovali, a keďže odvolací súd v otázke ustálenia právnej subjektivity obchodnej spoločnosti vychádzal z iného skutkového a právneho stavu, jeho právne závery preto ani nemôžu byť v rozpore so závermi predmetných rozhodnutí citovaných dovolateľmi. Z rovnakého dôvodu nenastal v tejto veci ani taký stav, že by bola právna otázka dovolacím súdom posudzovaná rozdielne, pretože právne posúdenie v rozhodnutí najvyššieho súdu z 30. januára 1998 sp. zn. 3Cdo/65/97 nespočívalo v takých okolnostiach aké boli predmetom posúdenia v rozhodnutiach, na ktoré poukazovali dovolatelia.

78. Podľa dovolateľov odvolací súd tiež nesprávne právne posúdil otázku naliehavého právneho záujmu žalobcu na určenie vlastníckeho práva, pričom jeho nesprávne právne posúdenie spočívalo v tom, že napriek skutočnosti, že nikto by nemal mať prospech zo svojho nepoctivého konania, odvolací súd neposúdil konanie žalobcu ako rozpor s dobrými mravmi a zvýhodnil ho oproti fyzickým osobám z dôvodu, že žalobcom je mesto a predmetom konania je mestský majetok, a preto mu má byť poskytnutá ochrana. Ústava Slovenskej republiky pritom zakotvuje rovnakú ochranu vlastníckeho práva všetkých vlastníkov.

79. Dovolací súd, poukazujúc opätovne na vyššie uvedenú zákonnú úpravu vymedzenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, posudzujúc dôvody dovolateľov a obsah ich argumentácie obsiahnutej v dovolaní, konštatuje, že nimi namietané nesprávne právne posúdenie otázky naliehavého právneho záujmu žalobcu na určenie vlastníckeho práva nezodpovedá zákonným požiadavkám prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Námietky dovolateľov spočívajú najmä v ich nespokojnosti s výsledkom hodnotenia a posúdenia existencie podmienok pre prípustnosť určovacej žaloby (danosti naliehavého právneho záujmu), tak ako ho vykonal odvolací súd. Rovnako je nutné konštatovať, že dovolatelia v značnej miere nadinterpretujú závery odvolacieho súdu, selektívnym poukazovaním na jednotlivé čiastkové závery odvolacieho súdu sa snažia napádať celkové nesprávne právne posúdenie veci, pričom je zrejmé, že pri posúdení otázky naliehavého právneho záujmu žalobcu odvolací súd prihliadal na komplex viacerých skutočností, ktoré považoval za relevantné kritériá pri hodnotení podmienok prípustnosti určovacej žaloby, a neoprel svoje výsledné posúdenie o jednu čiastkovú skutočnosť. Argumentácii dovolateľov chýba konkrétny právny rozmer, nie je z nej zrejmé, ktoré právne normy odvolací súd nesprávne aplikoval (alebo mal aplikovať, ale ich

neaplikoval) a pokiaľ dovolatelia tvrdia konkrétny rozpor úvah odvolacieho súdu s právnou úpravou, tak len v spojení so závermi odvolacieho súdu, ktoré určitým spôsobom modifikujú, a ktoré z rozhodnutia odvolacieho súdu doslovne nevyplývajú.

80. Dovolatelia totiž namietajú, že v rozpore s ústavou garantovanou ochranou vlastníckeho práva všetkých vlastníkov odvolací súd vyslovil záver, že majetku žalobcu (ako subjektu samosprávy) má byť poskytnutá vyššia ochrana ako majetku fyzických osôb. Takéto závery však z rozhodnutia odvolacieho súdu vôbec nevyplývajú a ako už bolo uvedené, dovolatelia sa v interpretácii záverov posúvajú za hranice vysloveného. Odvolací súd nevyslovil názor o nerovnosti vlastníckeho práva jednotlivých vlastníkov. Predmet vlastníctva, ktorého určenia sa žalobca dožadoval, však hodnotil vo vzťahu ku kritériám existencie naliehavého právneho záujmu a najmä vo vzťahu k okolnosti, že žalobca (ako jediný zakladateľ) nesie podiel viny na právnom stave ohľadne neexistujúcej spoločnosti DOSPRA, a. s., pričom domáhanie sa určenia vlastníckeho práva za takejto situácie by bez zohľadnenia ďalších okolností malo byť v rozpore s princípom, že nikto nesmie mať prospech z vlastného nepoctivého správania. Avšak podľa odvolacieho súdu v tejto veci nebolo možné opomíňať aj ďalšie relevantné okolnosti, medzi nimi aj povahu majetku žalobcu. Na rozdiel od fyzických osôb, ktorých dispozičné oprávnenia k vlastnému majetku až na niektoré zákonné výnimky nie sú v podstate nijako obmedzované, sa obce a mestá pri hospodárení a pri správe svojho majetku musia riadiť prísnyimi zákonnými pravidlami, a na tieto odlišnosti poukazoval odvolací súd vo svojom rozhodnutí. Odvolací súd poukázal na to, že zákony normujúce nakladanie s majetkom obce majú zjavne charakter zákazov a obmedzení obce v jej voľnosti pri rozhodovaní o hospodárení s jej majetkom a tiež, že majetok obce ako majetok verejnoprávnej korporácie slúži predovšetkým na plnenie jej úloh pri výkone samosprávy, ktoré sa realizujú v prospech jednotlivých subjektov práva majúcich k územiu obce právne relevantný vzťah. Toto boli hľadiská, ktoré podľa odvolacieho súdu nebolo možné opomíňať.

81. Ešte raz je potrebné zdôrazniť, že pri posúdení otázky naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva odvolací súd prihliadal na komplex viacerých okolností a tieto vyhodnocoval vo vzájomných súvislostiach. V prvom rade, z hľadiska cieľa, ktorý sa má určovacou žalobou dosiahnuť, vychádzal odvolací súd z toho, či je daný stav objektívnej právnej neistoty medzi stranami sporu, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia, pričom poukázal na aktuálne evidovaný stav v katastri nehnuteľností s tým, že vyhovujúci výrok môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. Vo vzťahu k ďalšej podstatnej otázke, t. j. do akej miery sám žalobca nesie vinu na vzniknutom neistom právnom postavení, odvolací súd prijal záver, že samotné zavinenie žalobcu nemožno posudzovať izolovane, ale v kontexte s ostatnými okolnosťami, ktorými boli osobitný právny režim nakladania s majetkom žalobcu, (povinnosť chrániť majetok obce pred jeho zneužitím, pred neehospodárnym nakladaním a zabezpečiť jeho čo najefektívnejšie zhodnocovanie a zveľadľovanie), ako aj v kontexte záveru o nemožnosti konštatovať dobromyseľnosť žalovaných pri nadobúdaní predmetnej nehnuteľnosti.

82. Dovolací súd sa oboznámil s rozhodovacou praxou súdnych autorít, od právnych záverov, ktorej sa mal podľa dovolateľov odvolací súd odkloniť. V rozhodnutí z 22. marca 2018 sp. zn. 4Cdo/146/2017 boli okrem iného predmetom preskúmania dovolacieho súdu aj námietky dovolateľa (Mesta Piešťany) voči posúdeniu existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, keď jeho žaloba bola zamietnutá s odôvodnením, že nikto nemôže mať prospech zo svojej vlastnej nepoctivosti. Dovolací súd konštatoval, že dovolateľ nenamietal odklon riešenia otázok súvisiacich s týmto dôvodom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a že dovolateľovi sa nepodarilo preukázať, že sa súd pri riešení právnej otázky určenia vlastníctva odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Aj keď sa dovolací súd priamo nezaoberal právnym posúdením veci (konštatujúc nepreukázanie či nenamietanie odklonu riešenia právnej otázky), pre úplnosť je potrebné v súvislosti s uvedeným rozhodnutím poukázať na to, že išlo v istej miere o obdobný prípad ako je prejednávaná vec, keď sa mesto Piešťany domáhalo určenia neplatnosti právneho úkonu, určenia vlastníctva a vypratania nehnuteľnosti, pričom spoločným znakom s konaním v tejto veci bola okolnosť, že subjektom, ktorý vydal žalovaným spornú nehnuteľnosť, (ktorú sa mesto Piešťany podanou žalobou snažilo získať späť do svojho vlastníctva), bola spoločnosť DOSPRA, a. s., pri ktorej súd prvej inštancie konštatoval zavinenie mesta Piešťany pri jej neplatnom založení. Zároveň je však nutné poukázať na rozdielnosť veci vedenej pod sp. zn.

4Cdo/146/2017 a prejednávanej veci. V konaní vedenom pod sp. zn. 4Cdo/146/2017 išlo o vydanie nehnuteľnosti v reštitučnom konaní, ku ktorej boli žalovaní neoprávnene zbavení vlastníckeho práva od roku 1968 až do 30. septembra 1993, kedy malo nadobudnúť právoplatnosť rozhodnutie Pozemkového úradu o vydaní nehnuteľnosti. V dotknutej veci teda došlo k spáchaniu krivdy na majetku žalovaných, k odstráneniu ktorej malo zo strany štátu dôjsť prostredníctvom rozhodnutia pozemkového úradu v reštitučnom konaní. Mesto Piešťany sa po takmer 8 rokoch od vydania nehnuteľnosti domáhalo jej vrátenia z dôvodu neplatnosti dohody o jej vydaní realizovaného prostredníctvom spoločnosti DOSPRA a. s., čo všeobecné súdy vzhľadom na zmysel a účel reštitučného konania a s ohľadom na to, že predmetnou dohodou sa mala odstrániť dlhoročná krivda spôsobená vyvlastnením majetku žalovaných, všeobecné súdy hodnotili v neprospech mesta Piešťany a jeho naliehavého záujmu na určení vlastníctva.

83. V rozhodnutí z 22. decembra 2016 sp. zn. 5Obo/4/2015 najvyšší súd, ako súd odvolací, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie nestotožniac sa s jeho záverom o existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pretože nebolo preukázané tvrdenie, že ako vlastníč dotknutej nehnuteľnosti je zapísaný žalovaný 2/, ale z katastra nehnuteľností bolo zistené, že ako vlastníč je vedený žalobca (resp. úpadca).

84. V rozhodnutí z 30. júna 2016 sp. zn. 1Cdo/311/2014 najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu ako neprípustné, nezaobierajúc sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, a to z dôvodu, že záver o nepreukázaní naliehavosti právneho záujmu na ním požadovanom určení považoval žalobca za odňatie možnosti konať pred súdom, pričom podľa dovolacieho súdu išlo v tejto otázke o právne posúdenie a ani prípadné nesprávne právne závery odvolacieho súdu by nemohli mať za následok procesnú vadu konania spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom.

85. Rozhodnutím z 28. septembra 2016 sp. zn. 5Cdo/548/2015 najvyšší súd zamietol dovolanie žalobcu, (ktorý sa v základnom konaní domáhal určenia neplatnosti dohody o vysporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam z dôvodu, že ako spoluvlastník veci nebol účastníkom dohody) poukazujúc na skutočnosť, že žalobcom deklarované subjektívne práva pri zrušení spoluvlastníctva a jeho vysporiadaní porušené byť nemohli, lebo o taký právny úkon tu ísť nemalo, (ale v skutočnosti išlo o bezodplatný právny úkon spoluvlastníkov o prevode ich spoluvlastníckych podielov uzavretý medzi navzájom blízkymi osobami), preto nemôže existovať naliehavý právny záujem na ochrane práv v žalobe prezumovanom právnom vzťahu.

86. Rozhodnutím zo 14. septembra 2011 sp. zn. 6Cdo/157/2010 najvyšší súd v konaní o náhradu mzdy (po určení neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru) zrušil rozsudok odvolacieho súdu vysloviac právny názor, že súd môže na žiadosť zamestnávateľa náhradu mzdy za čas presahujúci deväť mesiacov primerane znížiť, prípadne vôbec nepriznať len výnimočne, a to v prípadoch, ak výkon práva na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, zaručeného ustanovením § 79 ods. 1 Zákonníka práce, by bol v rozpore s dobrými mravmi v zmysle čl. 2 Zákonníka práce.

87. Rozhodnutím zo 14. februára 2012 sp. zn. 1Sžr/72/2011 najvyšší súd, ako súd odvolací zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a zrušil napadnuté rozhodnutie obvodného pozemkového úradu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd v tomto konaní posudzoval zákonnosť reštitučného konania realizovaného správnym orgánom (obvodným pozemkovým úradom) podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

88. Rozhodnutím z 26. októbra 2016 sp. zn. 3Obo/24/2016 najvyšší súd, ako súd odvolací, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, (ktorým bola zamietnutá určovacia žaloba) stotožniac sa s jeho názorom, že už v inom konaní (vylúčenie nehnuteľností s konkurznej podstaty) bolo vyslovené, že vlastníkom nehnuteľností je žalovaný 1/, pričom v záujme právnej istoty je potrebné výsledok uvedeného konania rešpektovať.

89. V konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 122/2018 Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodoval o porušení základných práv sťažovateľa rozhodnutiami Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci zaistenia peňažných prostriedkov podľa § 95 Trestného poriadku.

90. Uznesením z 22. júna 2021 sp. zn. III. ÚS 372/2021 Ústavný súd Slovenskej republiky odmietol sťažnosť, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv v súvislosti s rozhodnutiami okresného, krajského a najvyššieho súdu, pričom v základnom konaní okresný súd napadnutým rozsudkom k neprospechu sťažovateľa, (ktorý bol v konaní žalovaným v II. rade) určil, že žalobca je vlastníkom členských práv a povinností spojených s členstvom v bytovom družstve. Zároveň určil, že dohoda o prevode členských práv a povinností spojených s členstvom v bytovom družstve je neplatná. Odmietnutie sťažnosti ústavný súd odôvodnil poukázaním na kvalitu odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré sa s námietkami sťažovateľa dostatočne zaoberali, a preto ústavný súd nenašiel dôvod pre kasačný zásah do veci.

91. V konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 160/2021 sťažovateľka namietala porušenie základných práv postupom všeobecných súdov v spore o zaplatenie trov právneho zastúpenia, (v ktorom sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej). Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovelo.

92. Dovolací súd zopakuje už uvedené závery, že v namietanej otázke nesprávneho právneho posúdenia naliehavosti právneho záujmu žalobcu na určení vlastníckeho práva dovolateľa skresľujúc (nesprávne interpretujúc) právne závery vyslovené odvolacím súdom neidentifikovali právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu nespočívalo na takých právnych záveroch, ako ich interpretovali dovolatelia v podanom dovolaní. Aj pokiaľ ide o dovolateľmi prezentovanú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, je zrejmé, že túto na prejednávajúcu vec nie je možné aplikovať. Je potrebné konštatovať, že v dovolaní citované vybrané časti týchto rozhodnutí v podstate pomenúvajú všeobecne uplatňované kritériá pri preukazovaní naliehavého právneho záujmu, vrátane zohľadnenia princípu, že nikto nemôže mať prospech z vlastnej nepoctivosti, avšak ako vyplýva z vyššie uvedeného, v namietaných rozhodnutiach dovolací súd neriešil obdobnú otázku ako v prejednávanej veci, preto dovolatelia ani nemohli preukázať, že by sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Rovnaký záver platí aj k ďalším dovolateľmi spomínaným rozhodnutiam, v ktorých bola všeobecne konštatovaná platnosť zákonného princípu, že vlastnícke právo všetkých vlastníkov má zásadne rovnaký zákonný obsah a ochranu. Predmetom rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/13/2018 a 7Sžk/4/2016 nie sú také skutkové okolnosti či právne riešenia, ktoré by vykazovali zhodnosť či podobnosť s okolnosťami prejednávanej veci, preto ich aplikácia v prejednávanej veci je vylúčená. Predmetom rozhodovania ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 16/95 bol súlad zákona č. 370/1994 Z. z. o zrušení rozhodnutí vlády Slovenskej republiky o privatizácii podnikov, časti majetku podnikov a majetkových účastí štátu priamym predajom s Ústavou Slovenskej republiky.

93. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru o nedôvodnosti žalovanými uplatneného dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku).

94. Dovolací súd dovolanie žalobcov ako nedôvodné podľa § 448 Civilného sporového poriadku zamietol.

95. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, a preto podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku by mal (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalobcovi však preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (k dovolaniu žalovaných sa nevyjadril), a preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

96. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.